

UIT HET BUITENLAND

door Drs L. J. M. Roozen

Amerika: De accountant en de oorlogseconomie.

In „The Journal of Accountancy” van December 1950 is een hoofd-artikel gewijd aan de betekenis van de accountantsarbeid, zowel in de publieke als in de interne functie, voor „the changing economy which will result from the gray war”.

Hierbij valt op, dat de nadruk vooral wordt gelegd op de kostprijsadviezen, waarvan de bedrijfs-economische en de algemeen maatschappelijke betekenis beide worden aangeduid. Wat het belang voor de individuele bedrijven betreft wordt o.a. opgemerkt, dat de meeste van deze slechts gedeeltelijk op de productie van oorlogsmaterieel worden omgeschakeld, zodat het probleem van de verbijzondering der kosten, „particularly overhead”, tussen militaire en civiele productie, „will assume tremendous importance”. Ten aanzien van het algemeen belang wordt er op gewezen, dat de kosten bestaan uit besteding van arbeidskracht en grondstoffen („expenditure of labor and material”), zodat elke daarop besparende wijziging in de productiemethode „will be worth its weight in gold”. Kort en bondig wordt geconstateerd, dat „cost control becomes a national necessity”.

Op echt Amerikaanse wijze geeft het Journal vervolgens aan, hoe de openbare accountants zich reeds thans kunnen voorbereiden op eventuele toekomstige personeelsmoeilijkheden, nl. door een indeling van de staf naar de mate van dienstplichtigheid en door een onderzoek naar de mogelijkheid van vervanging, speciaal door vrouwelijke en oudere krachten. De opleiding van laatstgenoemde personen zou met kracht moeten worden bevorderd.

Engeland: Tuchtrechtspraak.

Het „Disciplinary Committee of the Council” van het Institute of Chartered Accountants in England and Wales heeft twee veroordelingen uitgesproken.

De eerste betrof het accepteren van een opdracht door een accountantsfirma tot controle van een vennootschap, zonder voorafgaand overleg met de vroegere accountants. Op deze handelwijze staat, volgens Section 21 (3) van het Royal Charter, een mogelijke straf van royering of schorsing. Wegens verzachtende omstandigheden werd volstaan met een berisping, zonder vermelding van de namen bij de publicatie van het vonnis.

In het andere geval betrof de veroordeling de samenwerking in een accountantsfirma van een lid van het Institute met een persoon, die geen chartered accountant was en voorts het doen van dienstaanbiedingen door middel van circulaires. Het bewuste lid ontving een berisping en bij de openbaarmaking van het vonnis werd zijn naam genoemd.

Duitsland: De controle van de winstrekening.

In „Der Wirtschaftsprüfer” van Februari 1951 wordt stelling genomen tegen de in het boek van Nertinger: „Wie prüft man einen Jahresabschluss?” uitgesproken opvatting, dat de controle van de winstrekening

niet noodzakelijkerwijze voortvloeit uit het gebruikelijke onderzoek naar de overeenstemming van de opstelling van de jaarrekening met de wettelijke bepalingen.

Men kan deze dubbelzinnige uitspraak op twee wijzen becritisieren, nl. door haar te toetsen aan het gebruik, dan wel aan de letter of de strekking van het positieve vennootschapsrecht. Wat de eerste wijze betreft, wijst de schrijver, Prof. Dr Hasenack er op, dat in talrijke accountantsverklaringen omtrent de jaarrekening ook de winstrekening in het oordeel wordt betrokken. Ten aanzien van het positieve recht voert Hasenack aan:

1. dat Par. 135 (1) van het Aktien-Gesetz de controle van de jaarrekening verlangt, welke mede de winstrekening omvat;

2. dat het onmogelijk is, aan het voorschrift in Par. 132, inhoudende een verklaring omtrent de overeenkomst van boekhouding, jaarrekening en directieverslag met de wettelijke bepalingen, te voldoen, zonder de winstrekening te controleren en te analyseren;

3. dat reeds het directie-verslag, volgens Par. 128, inzicht moet geven niet alleen in „die Lage“, doch ook in het „Geschäftsverlauf“ van het bedrijf, waaruit volgt, dat de „im allgemeinen erheblich intensiver und detaillierter in die Verhältnisse der Gesellschaft eindringenden“ accountant hier ook zijn aandacht aan moet wijden, terwijl deze conclusie ook indirect volgt uit het feit, dat de accountant mede het directieverslag moet verifiëren.

Volgens de schrijver kan men ten hoogste menen, dat onder de huidige verhoudingen een op de bijzonderheden (Einzelkeiten) ingaand onderzoek van de winstrekening niet noodzakelijk is.

Vorm van de verklaring.

Hetzelfde nummer van „Der Wirtschaftsprüfer“ bevat een rechterlijke veroordeling van een accountant, die per telefoon een onjuiste verklaring had verstrekt. De rechter grondde zijn uitspraak op de jurisprudentie inzake soortgelijke mededelingen door advocaten. Hoewel erkend moet worden, dat bij zulk een vergelijking de aansprakelijkheid van de accountants zelfs groter moet worden geacht — immers van deze is in grotere mate onzijdigheid te verwachten dan van de advocaat, die kan volstaan met een objectieve weergave van het persoonlijke standpunt van zijn cliënt —, toch valt te betreuren, dat de veroordeling niet meer principieel is gefundeerd in de accountantsfunctie zelve. Daarbij zou ook de overweging hebben moeten gelden, dat de vorm, waarin de verklaring wordt gegeven, i.c. schriftelijk of mondeling, als zodanig geen invloed heeft op de verantwoordelijkheid voor de inhoud van die verklaring. Intussen is die overweging in de uitspraak opgesloten. Zij is mede van betekenis voor de oplossing van het vraagstuk van de accountant, die een verklaring geeft aangaande stukken, welker gegevens hij niet verder heeft gecontroleerd. Bij de discussie over dit probleem is immers wel eens gesteld, dat een „blanco“ verklaring in dit geval de oplossing zou geven. Naar de strekking van de onderhavige uitspraak zou dit — o.i. terecht — niet mogelijk zijn.